

บทที่ •

บทนำ



๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อประมาณ ๑๐๐ ปีเศษมานี้ในยุโรปและสหรัฐอเมริกาได้สนใจศึกษาเรื่อง
คติชาวบ้าน (Folklore) กันมาก ถึงกับนำมาศึกษาอย่างละเอียดใน เรื่องคำนิพนธ์และ
ความหมายของคติชาวบ้าน (กุหลาบ มีลดิเกะมาศ ๒๕๐๕ : ๑) ในประเทศไทยเราก็คิด
ที่จะรวบรวมเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นของพื้นบ้านพื้นเมืองในชีวิตประจำวันของคนไทยได้มีมานาน
แล้ว โดยในระยะแรกของการศึกษาจะเป็นในลักษณะการรวบรวมคติชาวบ้านประเภทต่างๆ
เท่าที่มีอยู่มาเผยแพร่ เช่น การรวบรวมเพลงกล่อมเด็ก การรวบรวมปริศนาคำทาย เป็นต้น
ในระยะต่อมาความสนใจในเรื่องคติชาวบ้านได้ทวีมากขึ้นถึงกับในสถานศึกษาบางระดับได้นำมา
เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมตลอดจนสภาพชีวิต
ทั่วไปของคนไทย

การศึกษาดังคติชาวบ้านเป็นเรื่องของการศึกษาที่จะช่วยให้เราเข้าใจวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ของดียิ่งขึ้น เช่น วิชาภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ มนุษยวิทยา ภูมิศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม
วรรณคดี (กุญชร ๒๕๑๕ : ๓๓) ข้อมูลทางคติชาวบ้านจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง
กับชีวิตจิตใจตั้งแต่เกิดจนตาย (EDWIN ๑๙๖๕ : ๑๓๑) ซึ่งเป็นการประมวลความรู้สัจนึกคิด
ตลอดจนความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ที่แสดงให้เห็นความพยายามของมนุษย์ที่จะจัดระเบียบของ
ชีวิตของตนและสังคม และเมื่อนำคติชาวบ้านมาวิเคราะห์แยกหน้าที่ ทำให้เราสามารถทราบ
ว่าหน้าที่ของคติชาวบ้านที่แท้จริง คือ การสืบทอดทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี การเป็นอยู่
การให้การศึกษาและการบันเทิง แต่ในสภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคมสมัยใหม่ทำให้คติชาวบ้าน
ได้สูญเสียหน้าที่บางอย่างคือ สูญเสียหน้าที่ทางการให้การศึกษา การจะรักษาความมั่นคงของ

วัฒนธรรมนั้นจะอาศัยกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายใหญ่ของการให้การศึกษาได้แก่ การมุ่งรักษาแบบแผนวัฒนธรรมที่มีอยู่นั่นเอง (ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์ ๒๕๒๕: ๑๘)

ปริศนาคำทายเป็นแขนงหนึ่งของวิชาคติชาวบ้านประเภทไร้อักษร (Verbal) ที่มีมาแต่โบราณ ซึ่งใช้เป็นเครื่องฝึกสมองสองเขว้างและเป็นเครื่องกล่อมเกลารจิตใจ
สอนศีลธรรมกันมาแต่ดั้งเดิม ตั้งแต่การศึกษาในแบบปัจจุบันยังไม่มีหรือแม้แต่การศึกษาเจริญขึ้น
แล้วปริศนาคำทายยังทำหน้าที่นี้อยู่ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าการศึกษาปริศนาคำทายของไทยได้
รับความสนใจน้อยมาก และยังไม่มีการศึกษาถึงความเป็นมาของปริศนาคำทายว่ามีมาตั้งแต่
เมื่อใด แต่จากนิทานและตำนานต่างๆ เช่น ซากกเรื่องสรรพสิทธิ์ ศรีธนชัยและตำนานนาง
สงกรานต์ ก็พอจะเป็นแนวทางสันนิษฐานได้ว่า ปริศนาคำทายมีมานานแล้วและอาจจะเกิดก่อน
ประวัติศาสตร์ยุคสุโขทัยก็เป็นได้ (วาสนา เกตุภาค ๒๕๒๑: ๓๓)

ในต่างประเทศมีการศึกษาเรื่องปริศนาคำทายมานานแล้ว โดยการศึกษามักจะเป็น
การเปรียบเทียบปริศนาคำทายและการจกหมวกหมู่ อาร์เชอร์ เทเลอร์ (Archer Taylor)
ได้ศึกษาปริศนาของภาษาอังกฤษจากประเพณีมุขปาฐะ (English Riddles From Oral
Tradition) เป็นการรวบรวมปริศนาของภาษาอังกฤษและเปรียบเทียบกับภาษาฝรั่งเศส
และภาษาบริติช ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แนวคิดในการจัดหมู่ปริศนาได้ ๑๑ หมู่ เช่น
การเปรียบเทียบสิ่งมีชีวิต เปรียบเทียบกับสัตว์และอื่นๆ

มิส เบอชชาท์ (Beuchat ๑๙๒๕: ๑๘๒-๑๘๕) ได้ศึกษาเรื่องปริศนาของชาวบันตู
(Riddles in Bantu) โดยศึกษาในรูปแบบบทบาทและต้นกำเนิดของปริศนาบันตู
ซึ่งได้สรุปว่า ปริศนาเป็นที่รวมศาสตร์ทางการศึกษา ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ซึ่งสะท้อน
วัฒนธรรมและลักษณะจิตใจของคน แสดงถึงการดำเนินชีวิตของมนุษย์และวัฒนธรรมซึ่งเป็น
เรื่องนามธรรม

การศึกษาปริศนาคำทายในประเทศไทยเป็นในลักษณะการรวบรวมปริศนาคามภาค
ภูมิศาสตร์ดังนี้

ภาคเหนือ ไพรด เลิศพิริยภมล (๒๕๑๖: ๓๕-๔๕) รวบรวมปริศนาจาก
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเขียนเป็นสำนวนภาษาไทยเหนือและแบ่งปริศนา
ตามลักษณะคำตอบ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชีรพงศ์ ประสงค์ลาภ (๒๕๑๕: ๕๗-๕๗) และ
จารุวรรณ ชรรมวัตร (๒๕๒๒: ๑๐๐-๑๐๕) รวบรวมปริศนาโดยเขียนเป็นภาษาไทยกลาง
และไม่ได้แบ่งประเภทของปริศนา แต่ จารุวรรณ ชรรมวัตร ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการ
จัดหมวดหมู่ปริศนาคามประสมการณการเรียนของเด็กในระดับประถมศึกษา

ภาคกลาง กุศลยา มัลลิกะมาส (๒๕๐๕: ๕๕-๕๓) ได้รวบรวมปริศนาภาค
กลางโดยไม่ได้จัดหมวดหมู่ อภิเทพ มัชฌิม (๒๕๑๒: ๑-๑๔) รวบรวมปริศนาภาคกลาง
จากการสอบถามนักศึกษาวิทยาลัยครูพิษณุโลกที่เป็นชาวภาคกลางโดยไม่ได้แบ่งหมวดหมู่
วาสนา เกตุภาค (๒๕๒๑: ๓๓-๕๑) รวบรวมปริศนาภาคกลางโดยแบ่งหมวดหมู่ตามลักษณะ
คำตอบ และ ะขอบ โปษะกฤษณะ (๒๕๒๒: ๗๒-๕๑, ๕๔) ได้ศึกษาเรื่องการละเล่นของ
เด็กภาคกลางและรวบรวมปริศนาภาคกลางโดยแบ่งหมวดหมู่ตามลักษณะคำตอบเช่นกัน
ในบทท้ายของถาวรวิจิตรได้สรุปว่า ปริศนาเป็นวิธีการที่ส่งเสริมพัฒนาการทางความคิด
ซึ่งสัมพันธ์กับถาวรวิจิตรช่วยให้อีกมีความสังเกตและรู้จักการคิดเปรียบเทียบความ
หมายของคำกับสิ่งที่พบเห็นกันทั่วไป

ภาคตะวันออก ทศนิยม ทานตะวัน และคณะ (๒๕๒๒: ๑๐๐, ๑๐๒-๑๐๕)
ได้ศึกษาและรวบรวมปริศนาของภาคตะวันออกโดยไม่ได้แบ่งหมวดหมู่ แต่ได้สรุปว่า
ปริศนาเป็นแบบทดสอบความรู้ เขาวงกตปัญหาของคน ปริศนายังได้สะท้อนสภาพท้องถิ่นและ
ลักษณะนิสัยของคนอีกด้วย

ภาคใต้ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบุลย์ (๒๕๑๒: ๑๕๓-๑๕๖) สมนึก พงศ์ไพบุลย์
(๒๕๐๓: ๒๐๕-๒๒๗) และ สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์ (๒๕๒๓: ๑๒๒-๑๒๓) ได้รวบรวม
ปริศนาภาคใต้ในลักษณะเดียวกันคือ เขียนเป็นภาษาไทยกลางแต่ไม่ได้แบ่งหมวดหมู่

นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมปริศนาโดยไม่ได้ระบุว่าเป็นของภาคใดอีกคือ นิกร
นนทวงศ์ (๒๕๑๖: ๑-๔๔) และ มาลินี อยู่โพธิ์ (๒๕๑๖: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ทั้งสอง
รวบรวมปริศนาโดยไม่ได้จัดหมวดหมู่แต่อย่างใด จากผลการศึกษาปริศนาในข้างต้นที่กล่าวมา
แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นเพียงการรวบรวมและในการรวบรวมนี้ยังไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอน
จนกระทั่ง นพคุณ คณาชีวะ (๒๕๑๕: ๑๒๔-๑๓๐) ได้ศึกษาและจัดหมวดหมู่ปริศนาคำทาย

ไทย โดยใช้หลักการจัดหมวดหมู่ตามแบบอย่างของ อาร์เชอร์ เทเลอร์ (Archer Taylor) นอกจากนี้จะจัดหมวดหมู่ปริศนาแล้วยังได้ศึกษาถึงบทบาทของปริศนาในหมู่เด็กไทย และสรุปได้ว่านักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชายหญิงทุกระดับ มีความสามารถในการตอบปริศนาไม่แตกต่างกัน และในตอนท้ายของถาวรวิจัยนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่า ปริศนาของไทยมีส่วนทำลายความคิดปฏิภาณของเด็ก โดยจะช่วยให้ส่งเสริมความเข้าใจในการเรียนบทกวี ฉะนั้นปริศนาของไทยจึงควรเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน

จากหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๔๖๐ ที่มีหลักการที่สำคัญคือ เป็นการศึกษาเพื่อวางแผน เป็นการศึกษาเพื่อชีวิต และมุ่งสร้างเอกลักษณ์ของชาติ (สุรวุฒิชัย ศรีสุวิทย์ ๒๔๖๐: ๔๔) ทำให้เกิดการจักประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กในระดับประถมศึกษาออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ (สุมิตร คุชฌานุกร, บรรณาธิการ ๒๔๖๐: ๑๔) จากลักษณะของกลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง ๔ กลุ่มนี้ กล่าวโดยรวมแล้ว เป็นการจัดการศึกษาที่ควรทำให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

โดยลักษณะของเด็กในวัยประถมศึกษาแล้ว เด็กวัยนี้อยากรู้อยากทำ ถ้าเขาได้รับโอกาสให้เรียนและทำด้วยตนเอง เด็กจะเกิดความพอใจที่ได้รับโอกาสคิดและขบปัญหาคำต่างๆ ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีใครคอยบอกหรือจ้ำจี้จ้ำไช (จรรยา สุวรรณทัต ๒๕๑๔: ๑๔) วัตถุประสงค์อย่างหนึ่งของปริศนาคำทายดังที่กล่าวไว้ในข้างต้นคือ เพื่อฝึกสมองของเยาวชน ปัญญา เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต ช่างจดจำมาแต่เด็กๆ แม้จะอ่านหนังสือไม่ออกก็สามารถถ่ายทอดกันต่อๆมา โดยเด็กไม่รู้ตัวว่าถูกสอนหรือถูกฝึกอบรม เพราะเป็นวิธีเล่นสนุกที่ตรงกับหลักการสอนที่ว่า เรียนโดยการ เล่นหรือเล่นเป็นเรียน (ชีรพงศ์ ประสงค์ลาภ ๒๕๑๔: ๔๔)

ในการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนมีส่วนคอยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ให้เกิดการใฝ่รู้และรู้จักการสังเกตพิจารณา เหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อม ตลอดจนการจรรยาโลงคุณค่าทางวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ปริศนาคำทายจึงมีส่วนที่จะช่วยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา เพื่อให้เด็กรู้จักคิด รู้จักสังเกต ฝึกเชาวน์ปัญญา และใช้ไหวพริบ -

เรียนเพื่อให้เกิดความสนุกสนานอีกด้วย แม้แต่ในคู่มือการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๕ ของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๑๐ ยังได้นำปริศนาคำทายไทยมาเป็นกิจกรรม
การเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนสามารถทายและคิดปริศนาคำทายได้
และตอนท้ายของคู่มือครูนี้ยังได้จัดเป็นภาคผนวก เรื่องความรู้สำหรับครู เรื่องปริศนาอีกด้วย
(กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๔: ๑๔๓-๑๔๔)

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า การศึกษา เรื่องปริศนาคำทายไทยเป็นการศึกษา
ในด้านการรวบรวมเพื่อการเผยแพร่หรือการจัดหมวดหมู่ตามแบบอย่างต่างประเทศ การศึกษา
เช่นนี้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ไม่มากเท่าใดนัก ที่สำคัญที่สุดคือการศึกษาปริศนาคำทายไทย
ได้ข้ามขั้นตอนการศึกษาในช่วงหนึ่งซึ่งเป็นตอนที่สำคัญมากคือ การศึกษาประวัติความเป็นมา
ตลอดจนวิวัฒนาการของปริศนาคำทายจากอดีตถึงปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยใคร่จะรู้ว่า ปริศนา-
คำทายของไทยนั้นมีความเป็นมาอย่างไร และจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษาพุทธ-
ศักราช ๒๕๑๐ ซึ่งเน้นต้องการให้เกิดคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นนี้เอง ที่มีส่วนทำให้
มีการนำปริศนาคำทายมาประกอบการเรียนการสอน การจัดทำคู่มือปริศนาคำทายไทย
ควรให้เหมาะสมกับประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน และเพื่อความสะดวกแก่ครูที่จะนำ
มาใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษารวบรวมข้อมูล
ที่เกี่ยวกับความเป็นมา การเปลี่ยนแปลงของปริศนาคำทายไทยและการจัดทำคู่มือปริศนา
ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ
ศึกษายิ่งขึ้น ดังที่ เจือ สตะเวทิน (๒๕๑๓: ๑๑๔) กล่าวไว้ว่า

<u>“อะไรเอ๋ย เคยทายกันสนุก</u>	<u>คนทุกยุคชอบเล่น เป็นศึกษา</u>
<u>ช่วยให้คิดช่วยให้ก่อตอบปัญหา</u>	<u>โบราณทำให้ไว้ใจเฉยเมย</u>
<u>นำมาสอนเด็กเล็กเล็กเด็ก</u>	<u>ปัญหาเกิดเพราะปัญหาอะไรเอ๋ย</u>
<u>เด็กที่ว่างกลับสนุกทุกคนเลย</u>	<u>กับเฮฮาฮาเฮฮาหัวกันไป”</u>

๑.๒ ความมุ่งหมายของการวิจัย

- ๑. เพื่อศึกษาและเรียบเรียงความเป็นมาของปริศนาคำทายไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงปัจจุบัน
- ๒. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการนำปริศนาคำทายไทยเข้ามามีใช้ในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาและเน้นถึง ความเป็นมาของปริศนาคำทายไทย รวบรวมและ-
จัดหมวดหมู่ปริศนาความกลมประสมการและการเรียนการสอนเพียง ๔ กลุ่ม และเสนอแนะวิธีการ
นำปริศนาคำทายไทย มาใช้ประกอบการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา

๑.๔ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๑. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปริศนาคำทายไทย และการนำปริศนาคำทายไทยมาใช้ในการเรียนการสอน จากหนังสือ เอกสาร ค้นเรื่อง วารสาร สิ่งตีพิมพ์ งานวิจัย ตลอดจนเอกสารทางราชการอื่นๆทั้งภาษาไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
- ๒. สัมภาษณ์บุคคลต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปริศนาคำทายไทย โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ๆดังต่อไปนี้

- ก. กลุ่มประชาชนทั่วไป ประเภทละ ๑๐ คนรวม ๔๐ คน ได้แก่
 - เด็ก
 - นักศึกษาบ้าน
 - นักสังคมวิทยา
 - ผู้มีอายุ

๓. กลุ่มผู้นำมาใช้ในการเรียนการสอน ประเภทละ ๒๐ คน รวม ๔๐ คน
 ไกด์

- ครู
- นักเรียน
- นักการศึกษา
- นิสิตคณะครุศาสตร์

รวมผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๒ กลุ่ม ๑๒๐ คน

๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและการสัมภาษณ์ แล้วประมวลความเป็นมาของปริศนาคำทายไทย และการจัดทำหมวดหมู่ปริศนาคำทายกลุ่มประสบการณ์การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา เพื่อเรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์

๑.๕ คำจำกัดความ

วิธีสนทนาการ	หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง ความคลี่คลายไปในทางเจริญ
ปริศนาคำทาย	หมายถึง คำถามหรือข้อความที่ซ่อนเงื่อนให้ทาย และขึ้นต้นด้วยคำว่า "อะไรเอ๋ย" ที่เป็นของไทยเท่านั้น
กลุ่มประสบการณ์	หมายถึง กลุ่มวิชาต่างๆตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งมี ๕ กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริม - ประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ

๑.๖ ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาย้อนไปในอดีต ข้อมูลบางอย่างบางตอนขาดหายไป และบางอย่างไม่สามารถค้นคว้าได้ จึงต้องใช้การสัมภาษณ์จากผู้มีประสบการณ์เท่าที่จะหาได้ อาจทำให้การวิจัยครั้งนี้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

๑.๗ ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะในค่านความเป็นมาของปริศนาคำทายไทย และการ -
จัดหมวดหมู่ปริศนาคำทายตามกลุ่มประสบการณ์การเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช
๒๕๒๐ โดยแบ่งความเป็นมาของปริศนาคำทายดังนี้

- ๑. สมัยสุโขทัย
- ๒. สมัยกรุงศรีอยุธยา
- ๓. สมัยกรุงธนบุรี
- ๔. สมัยกรุงรัตนโกสินทร์
 - ๔.๑ รัชกาลที่ ๑ - ๔
 - ๔.๒ รัชกาลที่ ๕ - ๗

๔.๓ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงรัชกาลปัจจุบัน

การจัดหมวดหมู่ปริศนาคำทายตามกลุ่มประสบการณ์การเรียนการสอน ตามหลักสูตร
ประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๐ จัดตามกลุ่มต่อไปนี้

- ๑. กลุ่มทักษะ
- ๒. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- ๓. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- ๔. กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

๑.๘ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

- ๑. เป็นที่อ้างอิงสำหรับผู้ศึกษาและเขียนคำราเกี่ยวกับปริศนาคำทายไทย
- ๒. เป็นแนวทางสำหรับครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

ในระดับประถมศึกษา ได้นำปริศนาคำทายนี้ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในทุกกลุ่มประสบการณ์

๑.๔ การเสนอผลการวิจัย

ในการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจัดลำดับขั้นตอนเป็น ๒ บท ดังนี้
บทที่ ๑ บทนำ

- ๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- ๑.๒ ความมุ่งหมายของการวิจัย
- ๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย
- ๑.๔ วิธีดำเนินการวิจัย
- ๑.๕ คำจำกัดความ
- ๑.๖ ข้อจำกัดของการวิจัย
- ๑.๗ ข้อตกลงเบื้องต้น
- ๑.๘ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

บทที่ ๒ ความเป็นมาของปริศนาคำทายไทย

- ๒.๑ ตำนานความเป็นมาของปริศนาคำทายไทย
- ๒.๒ วิวัฒนาการของปริศนาคำทายไทย
 - ๒.๒.๑ สมัยสุโขทัย
 - ๒.๒.๒ สมัยกรุงศรีอยุธยา
 - ๒.๒.๓ สมัยกรุงธนบุรี
 - ๒.๒.๔ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์
 - รัชกาลที่ ๑ - ๔
 - รัชกาลที่ ๕ - ๗
 - หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงรัชกาลปัจจุบัน
- ๒.๓ การเปลี่ยนแปลงของปริศนาคำทายไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน

บทที่ ๓ โครงสร้างของปริศนาคำทายไทย

- ๓.๑ ลักษณะและรูปแบบของปริศนาคำทายไทย
- ๓.๒ โครงสร้างของ ประโยค คำ และสัมผัสที่ใช้ในปริศนาคำทาย

บทที่ ๔ การจัดหมวดหมู่ปริศนาคำทาย ตามกลุ่มประเภทการเรียงการสอน
หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑

- ๔.๑ ความมุ่งหมายและการจัดกลุ่มประเภท การเรียงการสอน
ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑
- ๔.๒ ปริศนาคำทายตามกลุ่มทักษะ
- ๔.๓ ปริศนาคำทายตามกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- ๔.๔ ปริศนาคำทายตามกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- ๔.๕ ปริศนาคำทายตามกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

บทที่ ๕ วิธีการเล่นและการนำปริศนาคำทายไปใช้

- ๕.๑ วิธีการเล่นปริศนาคำทายไทย
- ๕.๒ การนำปริศนาคำทายมาใช้ในการเรียนการสอน

บทที่ ๖ สรุป อภิปราย และเสนอแนะ